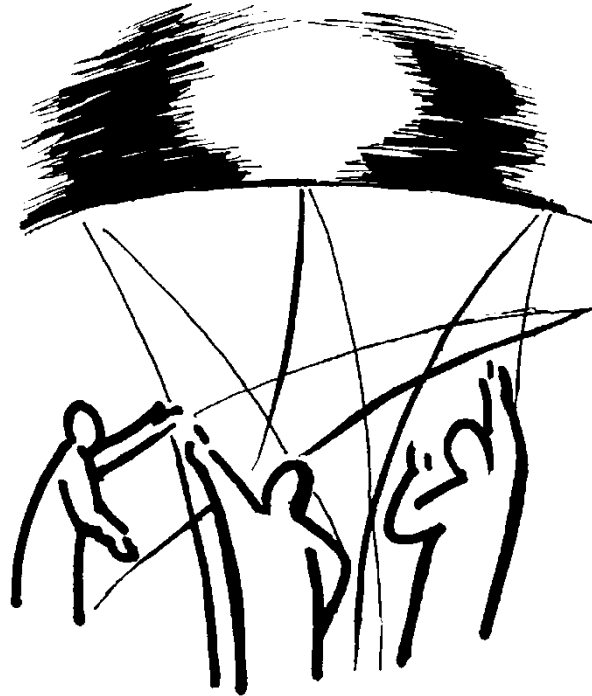

Geloven in de toekomst

Samenvatting beleidsplan
september 2010 – september 2014

Protestantse
Gemeente
Heemskerk

Inleiding

Het gemeentebrede bezinningsproces onder de titel 'Geloven in de toekomst', begeleid door interim-predikant ds. E.O. Sondorp komt in dit beleidsplan tot een voorlopig einde. Het proces kwam in een stroomversnelling door het aangekondigde vertrek van ds. Hana.

In dit beleidsplan komen waarnemingen, analyses en ideeën van de interim-predikant, de kerkenraad en vele anderen in de gemeente samen .

In het plan zijn de grote lijnen getekend voor wat we de komende jaren willen bereiken. Het is de bedoeling dat een en ander concreet en praktisch wordt uitgewerkt in jaarlijkse werkplannen.

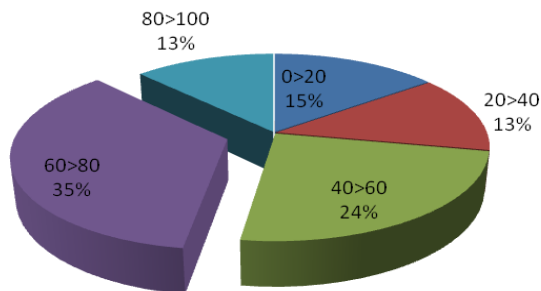
Deze samenvatting volgt de indeling van het beleidsplan.

- Onze gemeente nu: feiten, organisatie en karakter
- Visioen van onze gemeente
- Mogelijkheden en punten van zorg
 - Onze gemeente als gemeente van Christus
 - Onze gemeente als organisatie
 - Onze gemeente, beheer en financiën
 - Onze gemeente en haar diaconale werk
- Doelstellingen 1 september 2010 - 1 september 2014
 - Inhoudelijk
 - Bestuur en organisatie
 - Mensen
 - Middelen
 - Diaconaal beleid
 - Evaluatie en werkplannen
- Werkplan september 2010 – september 2011
- Afsluiting

Onze gemeente nu: feiten, organisatie en karakter

Er is in onze gemeente, zoals bijna overal elders sprake van terugloop van het aantal leden. In 2006 telde de gemeente nog 2043 leden, terwijl de gemeente er nu ca. 1550 heeft.

Er is een vaste, trouwe groep veelal oudere gemeenteleden, die ook goed aanwezig is bij de erediensten op zondag en die veel activiteiten opzet.

(per januari 2010, bron CvK)

In cijfers:

Aantal leden jonger dan 20	= 227
Leden tussen 20 en 40	= 207
Leden tussen 40 en 60	= 375
Leden tussen 60 en 80	= 547
Leden tussen 80 en 100	= 192
Totaal	= 1548

Van deze leden is ongeveer 45 % belijdend lid. Aan vaste vrijwillige bijdrage is voor 2010 een bedrag toegezegd van ongeveer € 177.000.

In onze gemeente staat omzien naar elkaar hoog in het vaandel. Juist in tijden van ziekte en rouw ondervindt men veel steun aan elkaar. Het is als het ware *een* grote familie, ook al zijn de trekken van de families van voor de vereniging nog wel degelijk te ontdekken.

De gemeente is wat naar binnengekeerd en is als geheel althans, niet echt samenlevingsgericht en gastvrij, met uitzondering van enkele activiteiten.

We zijn qua geestelijke ligging zeer pluriform. Echt onderling geloofsgesprek vindt niet plaats. Gemiddeld genomen heeft de kerk al met al een tamelijk traditioneel karakter.

Visioen van onze gemeente

In de afgelopen tijd is geprobeerd om (aan de hand van een gespreksnotitie) de droom van onze gemeente, ons gemeenschappelijk visioen, in woorden te vangen. Dit visioen is de rode draad voor wat we gemeenschappelijk vinden en het bepaalt wat we samen willen.

1. *We zijn als gemeente geroepen door God, onze Heer en zijn door Hem op de weg gezet van Zijn Koninkrijk, in navolging van Jezus Christus.*
2. *Met elkaar willen we vanuit die roeping proberen het geheim van de Bijbel en de betekenis van Gods Woord voor onze gemeente en ons dagelijks leven te ontdekken.*
3. *Samen willen we daarom ook een gemeenschap vormen waarin we delen in geloof, vreugde, verdriet en alles wat we in onze gemeente en in ons leven tegenkomen. Tot die gemeenschap horen ook die leden die wat meer 'op afstand' staan.*
4. *We hebben vanuit onze roeping een open oog voor de samenleving dichtbij en ver weg.*

In 1 ligt de kern, het hart van de gemeente besloten. In 2 komt tot uiting dat we wat de kern is steeds weer willen onderzoeken. In 3 proberen we uit te drukken wat we dan vandaar uit met elkaar willen delen. En in 4 verwoorden we wat we uit willen dragen.

Mogelijkheden en knelpunten

Met dit visioen voor ogen is gekeken naar de realiteit van de gemeente en haar omgeving. Dan zien we mogelijkheden, maar ook knelpunten om vanuit die droom gemeente te kunnen zijn.

Onze gemeente als geloofsgemeenschap

We hebben de vraag gesteld of onze gemeente als gemeenschap waar geloof wordt beleden en uitgedragen wel gezond is?

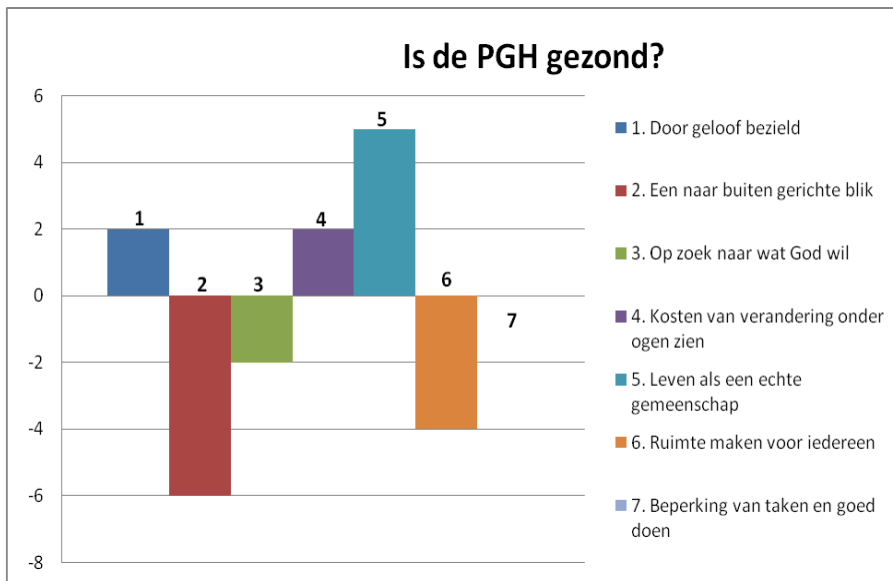
Om dit te weten te komen, hebben we als kerkenraad kennis gemaakt met de inzichten van o.a. de Engelse predikant Robert Warren. Hij ontwikkelde een methodiek om de gezondheid van een gemeente als geloofsgemeenschap in beeld te brengen aan de hand van zeven kenmerken.

Onder gezondheid verstaat Warren: een vertaling van het Bijbelse concept van verlossing en heelheid en in balans zijn met God en Zijn schepping.

Een 'gezonde' kerk is er een die werkelijk is aangeraakt en de kracht heeft gekregen door de presentie van God en die daardoor iets van het goede nieuws van heelheid kan doorgeven zoals geopenbaard in Christus door de Heilige Geest.

Van belang is dat die gezondheid niet blijkt uit bepaalde mooi uitgevoerde plannen, of succesvolle activiteiten, maar eerder gestalte krijgt in een bepaalde houding, een bepaalde gezindheid, een geestelijke gesteldheid."

De kerkenraad heeft aan de hand van de genoemde kenmerken deze methode gebruikt en op onze gemeente toegepast. Daaruit komt het bovengeschetste beeld naar voren.

Conclusie:

Een sterk punt van de gemeente is het 'omzien naar elkaar', terwijl er anderzijds in de gemeente minder oog lijkt te zijn voor 'de buitenwereld'. Voor die buitenwereld zijn we ook niet erg gastvrij en open.

Een vraag die indringend gesteld mag worden is of we ons wel genoeg afvragen wat God met onze gemeente wil.

Ook zullen we moeten nagaan of we niet meer keuzes moeten maken in ons werk. Deze inzichten hebben we meegenomen bij onze plannen voor de komende tijd.

Onze gemeente als organisatie

In het beleidsplan is ook gekeken naar de organisatie van de gemeente. Hier volgen enkele conclusies.

- Er zullen steeds meer ouderen (70+ers) zijn die extra pastorale aandacht behoeven. Hoe doen we dat?
- De jongere generatie zal op een andere manier benaderd moeten worden dan we nu gewend zijn, maar ze moet wel aangesproken worden. Kunnen we dat?
- Vanzelfsprekend geloven van huis uit is voorbij. Mensen committeren zich niet meer gemakkelijk aan een kerk. Hoe gaan we daarmee om?
- Verheugend is de inzet van zoveel mensen in de gemeente. Er is hier wel sprake van kwetsbaarheid, zowel in de leeftijdsopbouw als de hoeveelheid mensen die meewerken. Wat zijn de oplossingen?
- Uiteraard is een organisatiestructuur nodig om het werk vorm te kunnen geven, maar die moet meer rekening houden met de inhoud van het werk en met teruglopende mogelijkheden van mensen. Hoe kunnen we dat realiseren?
- Er zal aandacht moeten worden gegeven aan een meer inhoudelijke vormgeving van het werk

- Verder: hoe kunnen we de gaven en talenten in de gemeente beter inzetten?
- Gezien de knelpunten in de organisatie en mogelijkheden die er zowel op het gebied van de inhoud als de vormgeving van onze gemeente liggen, is (pastorale) professionele ondersteuning hard nodig. Toch blijft het uitgangspunt dat het toch vooral de gemeente is, die het werk draagt en dat de beroepskrachten er zijn voor ondersteuning en begeleiding. Wel is duidelijk geestelijke leiding nodig van kerkenraad en predikant!

Onze gemeente, beheer en financiën

Het beheer van de gebouwen en het financiële beleid wordt in het plan ook onder de loep genomen. Enkele conclusies:

- Het beheer van de gebouwen en van de financiën verloopt op zich goed. Positief is dat er wordt nagedacht over een nieuwe manier van fondsenwerving.
- Er zijn goede kansen en mogelijkheden voor verhuur van ruimte ook al is het onderhoud met name in de Morgensterkerk achterstallig. Dat maakt het gebouw voor verhuur en een goed kerkelijk gebruik minder aantrekkelijk. Het is onduidelijk hoe we hiermee in de toekomst om willen gaan.
- De geefbereidheid bij de oudere generatie (met name 70+) is groot! Maar hoe zit het met de generatie die daarna komt?
- De financiële situatie is verre van rooskleurig. Dat heeft te maken met de verwachte teruggang in inkomsten uit levend geld, de terugloop van het aantal leden en de geringe omvang van het vermogen. Er zijn ingrijpende maatregelen nodig, die samen met de gemeente moeten worden onderzocht en uitgevoerd. Ook externe deskundigen zijn deze mening toegedaan. Bij de huidige stand van zaken is er al in 2016 te weinig geld om de beroepskrachten en de overige kosten te betalen. Als er niet drastisch iets verandert zal op korte termijn moeten worden nagedacht over andere maatregelen, zoals de verkoop van kerkgebouwen.

Onze gemeente en haar diaconale werk

Het diaconale werk heeft het volgende uitgangspunt:

- De gemeente vervult haar diaconale roeping door in de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid te delen wat haar aan gaven geschonken is, te helpen waar geen helper is en te getuigen van de gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt. Dit doen we samen met andere kerken en maatschappelijke instellingen, omdat de nood van mensen kerkgrenzen overschrijdt.
- Het werk van de diaconie in de gemeente krijgt op alle mogelijke manieren gestalte. In de eredienst, met name bij het Heilig avondmaal, de voorbeden en de diaconale collecten.
- De toerusting van de gemeente om haar diaconale roeping te vervullen het verlenen van (financiële) bijstand, aan mensen die daar behoefte aan hebben, opzetten en ondersteunen van activiteiten die welzijn bevorderen.
- De gemeente helpen bij haar inzet voor sociale vraagstukken, het overleg met de burgerlijke gemeente daarover en de zorg voor behoud van de schepping.
- Vervullen van de diaconale opdracht van de gemeente wereldwijd.

Kansen en mogelijkheden

- Diakenen zijn gemotiveerde mensen die hart hebben voor barmhartigheid, gerechtigheid en rentmeesterschap.
- Tal van diaconale onderwerpen komen aan de orde in de gemeente.
- De diaconie is in het dorp Heemskerk betrokken bij tal van activiteiten.
- Zowel jongeren als ouderen hebben aandacht in het diaconaat.
- Er is een toereikend vermogen om de diaconale taken goed vorm te geven.
- De diaconie is een goed rentmeester voor de haar toevertrouwde gelden.
- In de beeldvorming van mensen op afstand van kerk en geloof scoort maatschappelijke betrokkenheid van de kerken hoog. Dat schept kansen voor nieuwe verbindingen en fondsenwerving.

Punten van zorg

- Er is vaak grote onbekendheid met het werk dat de diaconie doet.
- De toerusting van de gemeente op het gebied van diaconale vragen komt niet goed uit de verf.
- De diaconie en de gemeente zijn bij hun inzet niet als zodanig herkenbaar in het dorp.
- Er zijn veel taken voor weinig mensen.
- De samenwerking binnen de diaconie kan beter.
- Het werk is vaak ad hoc en op persoonlijke titel en verantwoordelijkheid.
- Sommige diaconale relaties met hulp- en verzorgingsinstellingen en met diaconale organen van andere kerken kunnen beter
- Diaconale projecten of diaconale werkzaamheden in de gemeente hebben vaak geen verbinding met de diaconie
- Het ZWO-werk komt niet echt uit de verf of heeft een ad hoc karakter.

Doelstellingen september 2010 – september 2014

Moeten we ons neerleggen bij de problemen van (financiële) teruggang en de constatering dat op sommige onderdelen deze gemeente niet gezond lijkt te zijn. Moeten we toewerken naar een sterfhuisconstructie? Dat kan een keuze zijn. Toch maken we die keuze niet. Er zijn niet alleen veel kansen en mogelijkheden, ook is er teveel geloof en energie aanwezig om aan die gedachte toe te geven. Bovendien zijn en blijven we geroepen om gemeente van Christus te zijn en zijn we geïnspireerd door ons visioen en wat het Woord van God ons steeds weer doet geloven. Zijn we vandaar uit ook niet geroepen om het evangelie in woord en daad te blijven verkondigen? Hoe kunnen we dan met de beperkingen die er zijn toch vorm blijven geven aan de gemeente van Christus?

Het is onontkoombaar om keuzes te maken. We zullen met minder menskracht toe moeten en alleen die activiteiten oppakken die ons dichterbij brengen bij wat we samen willen.

Inhoudelijke keuzen

Een en ander betekent dat in de komende jaren zal gekozen worden voor:

- *Geloofsverdieping en geloofsgesprek.*
- *Omzien naar elkaar, waarbij met name ouderen goede aandacht en zorg moeten krijgen.*
- *Aandacht voor mensen aan de rand van de kerk en buiten de kerk, waarbij de groep 25-65 jarigen als voornaamste doelgroep worden gezien.*
- *Investeren in de jeugd.*
- *Aandacht voor kwaliteit en een vermindering van het aantal activiteiten.*
- *Experimenten een kans geven.*

Over 4 jaar hebben we met elkaar het volgende gerealiseerd:

- Alle bestaande activiteiten zijn getoetst aan de keuzen die hierboven zijn beschreven. Als ze daarbinnen niet passen zullen ze worden afgebouwd.
- In de hele gemeente zijn er allerlei vormen ontwikkeld van geloofsverdieping en geloofsgesprek.
- Het pastoraat voldoet zowel kwantitatief als kwalitatief aan de verwachtingen van ouderen en is goed georganiseerd, terwijl de 'uitvaartdruk' goed is opgevangen.
- Er zullen naast de bestaande kerkdiensten nieuwe vormen van eredienst zijn ontwikkeld.
- Er zijn contacten gelegd en groepen gevormd met mensen in de gemeente tussen de 30 en 65 jaar.
- Het bestaande samenlevingsgerichte werk is met steun van de kerkenraad voortgezet en uitgebreid, waarbij ieder jaar door de kerkenraad wordt bekeken of dit werk nog voldoet aan de verwachtingen en of er genoeg mensen mee worden bereikt.
- Er zijn plannen ontwikkeld en uitgevoerd om een kerkelijk ontmoetingscentrum in de Dorpskerk te vestigen, waar de in het vorige punt genoemde activiteiten aan kunnen worden verbonden.
- De jeugdraad en de jongerenwerker hebben zowel de bestaande activiteiten geëvalueerd en eventueel voortgezet als nieuwe activiteiten voor jongeren ontwikkeld.
- Er is een programma voor scholing, leren en vormen gekomen voor mensen die als vrijwilliger werkzaam zijn in onze gemeente.

- Er zijn door de gemeente breed gedragen vormen van samenwerking met andere kerkgenootschappen en maatschappelijke organisaties ontstaan.

Bestuur en organisatie

Over 4 jaar is het volgende gerealiseerd:

- Alle besturen werken met planning, maar als mensen de G/geest krijgen, wordt ruimte gemaakt voor nieuwe activiteiten, mits deze passen binnen boven geschetste inhoudelijke keuzen.
- Er komen nieuwe taakvelden, die werken met vaste of tijdelijke werkgroepen.
 - **Jeugdwerk** (coördinator: jeugdouderling/jeugddiaken en jeugdraad)
 - **Geloofsverdieping en geloofsgesprek** (coördinator: ouderling en predikant)
 - **Pastoraat** (coördinator: ouderenwerker/ster en consistorie)
 - **Kerk naar buiten** (coördinator predikant en ouderling)
 - **Vrijwilligersbeleid** (coördinator: vrijwilligerscoördinator, predikant)
 - **Gebouwenbeleid - tijdelijk** (coördinator: ouderling-kerkrentmeester)
 - **Toerusting en cursussen** (coördinator: predikant)
 - **Communicatie en fondsenwerving** (coördinator: ouderling)

Deze nieuwe werkwijze zal ons gaandeweg eigen moeten worden gemaakt. Steeds zullen we bij al onze organisatorische vragen en het werk dat we doen de vraag moeten stellen of wat we oppakken werkelijk bijdraagt aan wat we samen willen bereiken.

Mensen

Zonder mensen in de gemeente gaat het niet, maar de gemeente zal het werk ook samen moeten en mogen doen binnen de mogelijkheden die er zijn.

Voor bepaalde taken zullen we beroepskrachten moeten aantrekken vanwege bepaalde deskundigheid die we niet in huis hebben of omdat we een goede begeleiding bij de komende veranderingen nodig hebben. Wie we nodig hebben zijn:

1 predikant (100%), met als taken:

- Mee helpen aan en begeleiden van de opbouw van de gemeente langs de lijnen van het visioen en doelstellingen.
- Bewaken van de kwaliteit van het gemeente zijn in al haar aspecten.
- Geestelijk leiding geven aan de gemeente, samen met de kerkenraad.
Inhoudelijke en organisatorische ondersteuning van taakvelden, coördinatoren en/of commissies
- Voorgaan in de erediensten en andere vieringen.
- Crisispastoraat.
- Ontwikkelen van nieuwe vormen van pastoraat en activiteiten voor de groep ouder dan 25 en jonger dan 65 jaar.

1 ouderenpastor (80%), met als taken:

- Eerste aanspreekpunt zijn voor het pastoraat.
- Mede helpen organiseren van het bezoekwerk aan ouderen.
- Het naar behoefte van mensen bezoeken van ouderen (75+) en hun pastorale begeleiding waar professionele steun gewenst is.
- Het leiden van uitvaarten.
- Het incidenteel voorgaan in diensten en andere vieringen.

1 jongerenwerker (25%)

2 koster (in totaal voor 120 %)

1 kerkmusicus/organist (10%) en per dienst betaalde freelancers

Middelen

Onze inkomsten uit de vrijwillige bijdragen, vermogen en verhuur zijn, zoals we eerder zagen, niet toereikend om alle kosten van het gemeente-zijn te dragen. Er zullen in de komende 4 jaren vergaande maatregelen moeten worden genomen.

Er zal op zeer korte termijn een werkgroep van gemeenteleden (onder wie enkele kerkenraadsleden) komen, die in nauw overleg met de kerkenraad en het College van Kerkrentmeesters de fondsenwerving ter hand gaat nemen. Er zullen voldoende gelden moeten worden geworven om in ieder geval de begroting gedurende de beleidsplanperiode (1 september 2010 - 1 september 2014) sluitend te krijgen, maar ook goede en gezonde financiële garanties voor de langere termijn te verkrijgen.

Het werkplan van de werkgroep kent onder meer de volgende activiteiten:

- inzicht verkrijgen in de benodigde gelden op korte en lange termijn en afspraken maken over de gewenste fondsenwerving met kerkenraad en college van kerkrentmeesters;
- inventariseren van geldwervingsmethodieken bij andere gemeenten, de landelijke kerk, andere kerkgenootschappen en verwante organisaties rond de thema's:
 - gebouwen (*verhuur, activiteiten*);
 - acties (*creatieve eenmalige fondsenwervingsacties*);
 - geven en giften (*giften genereren buiten Kerkbalans, legaten, schenkingen enzovoort*);
 - Kerkbalans nieuwe stijl (*voortzetten en doelgroepgericht verfijnen van de actie Kerkbalans nieuwe stijl*);
 - uitgavenbeperking (*mogelijkheden onderzoeken om substantieel op niet beleidsafhankelijke uitgaven te bezuinigen*);
 - communicatie (*het is van groot belang de gemeente van meet af aan te betrekken bij en op de hoogte te houden van de voortgang van de fondsenwervingsactiviteiten*)
- resultaatgericht plan van aanpak opstellen aan de hand van deze thema's voor de komende vier jaar, waarin ook financiële waarborgen voor de langere termijn moeten worden opgenomen;
- uitvoeren van dit plan.

Mocht een jaar na instelling van de werkgroep blijken dat dit plan geen uitzicht biedt op een structureel sluitende begroting, dan zal op diezelfde datum een werkgroep Gebouwen in het leven geroepen worden die de volgende opdracht krijgt: inventariseren en de kerkenraad adviseren over a) welke huisvestingsbehoefte onze gemeente op lange termijn heeft, b) wat komt kijken bij verkoop van een of meer kerkgebouwen en c) welke huisvestingsopties er zijn bij verkoop dan wel nieuwbouw na verkoop. In de inventarisatie en het advies zal nadrukkelijk ook gekeken worden naar de positie van de Dorpskerk en een eventuele overdracht aan een stichting of de burgerlijke gemeente.

Op grond daarvan zal de kerkenraad kort daarna, of zo mogelijk eerder, kunnen besluiten een of beide kerkgebouwen te verkopen en indien nodig een nieuwe accommodatie te realiseren waarmee de financiële positie van de gemeente en een goede huisvesting in de komende jaren zeker gesteld zal zijn.

Diaconaal beleid september 2010 – september 2014

Over 4 jaar zal de diaconie het volgende hebben bereikt:

In de veelheid van taken zijn de volgende accenten gelegd:

- De taken in de eredienst blijven hetzelfde. De diaconie is wel samen met de voorganger verantwoordelijkheid geworden voor de voorbeden.
- De inzameling is van betere informatie worden voorzien, zowel vooraf, tijdens als na de diensten (opbrengst vermelden).
- De toerusting van de gemeente is in samenwerking met de predikant verbeterd.
- Noodhulpverlening is in stand gebleven via het Noodfonds geregeld en Individuele financiële hulpverlening.
- Ondersteuning bij ziekte en uitvaarten, werken van barmhartigheid komt tot uiting in een financiële bijdrage voor de aanstelling van een ouderenpastor.
- Verbindingen met pastoraat, jeugd en ouderen en andere diaconale activiteiten binnen en buiten de gemeente zijn versterkt of opnieuw aangebracht.
- Contacten met de overheid zijn voortgezet met meer informatie daarover voor de gemeente. Het werk vanuit de zorg om behoud van de schepping is gelijk gebleven.
- Het werk van de commissie ZWO is verder geïntegreerd in dan wel afgestemd met de diaconie. Het Nepalproject is afgerond en mogelijk is er een nieuw Kerkinactie-interactief project.

Om dit werk goed te kunnen doen moet aan een aantal randvoorwaarden voldaan zijn.

Daarnaast is over 4 jaar het volgende bereikt:

- De bekendheid van het werk van diaconie is toegenomen, ook via verdere toerusting van de gemeente.
- Het college van diakenen werkt als echt team goed beleidsmatig samen en er zijn verbindingen gelegd met diaconale activiteiten in en buiten de gemeente. Jongeren zijn daarbij extra aandachtspunt.
- Het diaconaal vermogen is hetzelfde gebleven, maar de diaconale uitgaven en de inkomsten zijn vergroot.

Evaluatie en werkplannen

De nieuwe organisatie en werkwijze zal nog nader moeten worden uitgewerkt. Dat zal op korte termijn gebeuren.

Ieder jaar komt er een werkplan voor kerkenraad en colleges, dat na jaarlijkse evaluatie opnieuw wordt opgesteld. Voor september 2010 – september 2011 moet dat nog worden ingevuld.

Afsluiting

Het beleidsplan en de bovengeschetste weg waarmee we in deze wereld proberen Gemeente van Christus te zijn, geeft nieuwe kansen voor onze gemeente, maar moeten aan de andere kant geen dwangbuis worden. Steeds weer zullen we God mogen vragen wat Hij eigenlijk verlangt van onze gemeente, welke weg we zullen moeten gaan en of de Geest van Christus ons gegeven mag zijn in ons zoeken een echt gezonde gemeente te worden. Ook dat hoort bij de geestelijke verdieping die we samen zoeken.

In de gemeente gaat het allereerst om een houding, die daardoor gevoed is, en die het verlangen naar kwaliteit en zorgvuldigheid tot uitdrukking brengt, en waarmee we open staan voor mensen die het Evangelie zoeken.

Zonder die gelovige houding, die we samen zullen zoeken, zal ons streven zinloos blijken en tot niets lijden.

Zonder geloof in de leidende hand van God en in de Geest die ons steeds weer richt op de essentie van het gemeente-zijn en die ons steeds weer oproept scheppende bezig te zijn, kan het niet en is al ons streven slechts "Ijdelheid".

Pas dan kunnen we echt geloven in de toekomst. Onder Gods zegen.

Heemskerk, mei 2010